

NHỮNG DỮ KIẾN VỀ BỆNH DỊCH HẠCH (PLAGUE)

Bệnh dịch hạch là gì?

Bệnh dịch hạch là một căn bệnh truyền nhiễm của thú vật và con người được gây ra bởi vi trùng *Yersinia pestis*. Bệnh này cũng còn gọi là bệnh dịch hạch Bubonic hoặc Black Death. Mặc dù bệnh này làm cho hàng triệu người chết trong thời Trung Cổ, ngày nay thuốc trụ sinh rất công hiệu trong việc điều trị bệnh dịch hạch. Tuy nhiên nếu người bị nhiễm bệnh không được điều trị nhanh chóng, thì rất có thể bị tử vong. Tại Hoa Kỳ bệnh dịch hạch được tìm thấy nơi nhiều loài gặm nhấm hoang tại miền tây của xứ sở. Có khoảng từ 10-15 trường hợp bệnh dịch hạch nơi con người được báo cáo hàng năm.

Quý vị bị bệnh này như thế nào?

Người ta thường mắc bệnh dịch hạch do bị cắn bởi một loài bọ chét của một con vật gặm nhấm bị nhiễm bệnh dịch hoặc do xử lý một con vật bị bệnh này. Ví dụ về các con vật gặm nhấm thường có thể bị nhiễm bệnh là các con sóc, chó đồng, chuột rừng và sóc chuột. Chuột nhắt và thỏ ít khi là một nguồn lây nhiễm cho con người. Mèo nuôi trong nhà (và đôi khi chó nữa) dễ bị nhiễm bệnh bởi các con bọ chét hoặc do ăn các con vật gặm nhấm hoang dã. Mèo bị nhiễm bệnh thường phát triển bệnh dịch hạch phổi hoặc hô hấp, và có thể truyền bệnh qua không khí cho con người và các loài vật khác qua các giọt nhỏ li ti trong không khí. Người bị bệnh dịch hạch phổi dễ truyền bệnh từ người nọ sang người kia.

Các triệu chứng gồm có những gì?

Triệu chứng thông thường nhất của bệnh dịch hạch là hạch (tuyến) bị sưng, và rất đau đớn, gọi là một bubo (sưng hạch bạch huyết). Việc này cho căn bệnh một tên rất thông dụng, đó là Bệnh dịch hạch sưng hạch bạch huyết (bubonic plague). Các triệu chứng của việc nhiễm bệnh sẽ bắt đầu bằng một cơn sốt, nhức đầu và cảm thấy khó chịu toàn thân (cảm thấy khó ở) rồi sau đó các hạch bạch huyết bị sưng sẽ xuất hiện. Căn bệnh sau đó có thể tiến triển qua dòng máu, điều này được gọi là bệnh dịch hạch septicemic. Đôi khi (không phải luôn luôn) người ta bị phát triển thành nhiễm trùng phổi, hoặc bệnh dịch hạch phổi. Các triệu chứng của loại bệnh dịch hạch này là viêm phổi nặng, sốt cao, ớn lạnh và ho khạc ra máu.

Bao lâu sau thì người bị nhiễm bệnh này mới bị bệnh?

Bệnh dịch hạch bubonic thường bắt đầu từ 2 tới 6 ngày sau khi bị cắn bởi một con bọ chét bị nhiễm trùng hoặc xử lý một con vật bị nhiễm bệnh. Bệnh dịch hạch septicemic có thể phát triển trong khi các triệu chứng của bệnh dịch hạch bubonic đang diễn tiến. Các triệu chứng của Bệnh dịch hạch phổi có thể bắt đầu sớm từ 1 tới 3 ngày.

Tôi cần phải làm gì nếu nghĩ là mình tiếp xúc với bệnh dịch hạch?

Quý vị cần liên lạc ngay với bác sĩ. Thuốc trụ sinh là cách điều trị rất công hiệu đối với bệnh dịch hạch, nhưng chỉ công hiệu nếu bắt đầu sớm trong tiến triển của căn bệnh. Những người gần gũi tiếp xúc với quý vị cũng nên đi khám bác sĩ. Những người này có thể cần uống thuốc trụ sinh phòng ngừa.

Chúng ta có thể ngăn ngừa Bệnh dịch hạch bằng cách nào?

Giáo dục là một phần quan trọng của việc phòng ngừa bệnh dịch hạch. Bệnh dịch hạch lan truyền rộng rãi nơi các loài gặm nhấm hoang dã thuộc các Tiểu Bang Phía Tây của Hoa Kỳ. Để phòng ngừa Bệnh dịch hạch mọi người nên nhớ:

- Loại bỏ thực phẩm và nơi trú ẩn của các loài gặm nhấm trong và xung quanh nhà, nơi làm việc và các khu vực giải trí. Dọn dẹp các khu vực bằng cách dời các bó cây, đống đá hoặc vật liệu phế thải ra khỏi nơi ở của mình. Đừng để lại bên ngoài nhà các nguồn thực phẩm, như thức ăn cho gia súc, hoặc máng ăn nuôi sóc.
- Các sở y tế công cộng sẽ thường xuyên dựng các bảng chỉ dẫn tại các khu vực giải trí nào đã được nhận biết là có hoạt động của bệnh dịch hạch nơi các loài gặm nhấm. Những người đi cắm trại và các du khách khác cần báo cho bác sĩ của họ biết nếu họ đã đi đến tại một vùng có bệnh dịch hạch hoặc nếu họ bị bệnh không bao lâu sau khi trở về nhà.
- Đừng thả cho chó hoặc mèo chạy rông. Chúng rất dễ tiếp xúc với một con vật bị nhiễm bệnh trong lúc chạy rông hơn là ở trong khu vực sân nhà của chúng. Chủ nhân của gia súc nên thường xuyên dùng thuốc diệt trừ bọ chét cho các con vật của họ.

Tôi có thể lấy thêm tài liệu về bệnh dịch ở đâu?

www.cdc.gov

www.tdh.state.tx.us

Nguồn gốc của tài liệu này:

Trung Tâm Kiểm Soát và Phòng Ngừa Bệnh Tật (Centers for Disease Control and Prevention - CDC)

<http://www.hcphe.org>

Harris County Public Health & Environmental Services

2223 West Loop South

Houston, TX 77027

10/26/2004